

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

In quibus Plato ab Arist. reprehendatur. Cap. 14.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

posuerunt, nulla de aliis differentiis facta mentione: nam cœlum solùm mouetur in orbem, propterea in eo solùm propriè consideratur initium motus: quod dextrum nuncupatur: in animalibus perfectis, & præsertim in homine, omnes positionis differentiæ verè distinctæ inueniuntur; ob diuersitatem figure, positionis, & facultatis membrorum. Sed hoc est dubium, vtrum in homine dextrum à sinistro natura, vel potius sola assuetudine distincta sint. Plato in septimo dialogo de Legibus ait, distinctionem dextri à sinistro pèdere ex praua assuetudine, & ex ignorantia nutricum: rem autem ita se habere ex eo cõstat, quoniam per conuenientem assuetudinem homo euadit ambidexter; & nõnulli rectiùs læua, quàm dextra manu vtuntur.

In quibus Plato ab Aristotele reprehendatur.

CAP. XIII.

IN tribus Plato ab Aristotele carpitur; & in tribus inter eos, vt ad præsentem considerationem pertinet, lis esse videtur. Primò, quia Plato in vniuerso negat sursum, & deorsum reperiri; sed medium, & circumferentiam. Secundò, quia Plato in cœlo ponit dextrum, & sinistrum, nulla facta de aliis differentiis mentione: qua de re Arist. in secundo de cœlo eum carpit asserens, errasse Pythagoram, & consequenter Platonem, qui eum sequutus est; cum in cœlo solùm posuerint dextrum, & sinistrum, quæ ex diffe-

rentiis postremæ sunt, & alias præcedentes in eo non manifestauerint. Tertio, dissentit Aristoteles à Platone: quia Plato in homine dextrum, & sinistrum dixit, non distingui natura; sed praua assuetudine; Arist. verò, & in 5. Eth. cap. 7. & in tertio de partibus animalium asserit, dextrum à sinistro distingui natura. De his dissensionibus agens, vt pertinet ad primam, dico; litem præsertim pendere ex diuersa consideratione, diuersaque sententia de naturali motu elementorum. Plato respiciens ad mundi rotunditatem, ac insuper existimans elementa moueri in orbem; debuit, & ratione figuræ, & ratione motus, solùm cõsiderare medium, & circumferentiam: Aristot. solùm respiciens ad motum elementorum, & asserens elementa moueri motu recto; debuit longitudinem, & sursum, atq; deorsum statuere: & propterea lis pendet ex diuersa consideratione, & ex varia sententia de motu elementorum; propterea non in solis verbis est posita, vt censuit Simplicius. Insuper, pendet ex varia acceptione grauitatis: Plato enim grauedinem nuncupauit propensionem in suum locum; ideo ratione etiam reditus elementorũ in suam naturam, & medium, & circumferentia potest dici deorsum: id enim, ad quod graue per naturam tendit, deorsum dicitur. De altera controuersia, quia Plato in cœlo posuit solum dextrum, & sinistrum: Respondeo, iure hoc facere. Primò; quia Pythagoras considerauit dextrum, &

& sinistrū, tanquam principia contrarietātū: quatenus dextrum denotat bonū, virtutem, & formam; sinistrum verò malum, diminutionem, & priuationē quandā: ideo Pythagoras numerauit dextrū, & sinistrum inter primas decem rerum contrarietates; ad quas cæteræ modo aliquo rediguntur. Insuper nouerunt, in cœlo solūm reperiri motum in loco: vt pertinet ad motum in loco, solūm consideratur dextrum, quod est principium motus; & sinistrum, eius oppositum. Ad instantiam Aristot. quia posterius præsupponit id, quod est prius: respondeo, id esse verū de mortalibus, in quibus non reperitur posterius generatione sine priore; de cœlo secus se habet: in cœlo enim sine mutatione, quæ indicat partē sursum; & sine instrumentis sensuum, quæ formant partem anteriore, vt confitetur Arist. in 2. de Cœlo; reperitur anima mouens cœlum in orbem. Præterea; quamuis dextrum, & sinistrum in mortalibus, ordine originis, postrema sint: at tamen absolutè considerata, vt denotant bonum, & malū, sunt prima; & inter primas contrarietates numerantur, ad quas cæteræ illius ordinis rediguntur. Præterea, rectè sensisse Plat. ex eo constat; quia etiam Arist. in cœlo primo considerat dextrum, & sinistrum, respiciendo ad principium motus: qua differentia constituta, in ordine ad eam statuit alias. Ex quo patet, solūm in cœlo propriè reperiri dextrū, & sinistrū; cæteras verò in ordine ad hanc, & per

quandam similitudinem cum mortalibus animalibus: adeò, vt re vera lis sit in verbis; Plato tamen rectius sit loquutus. De postrema differentia dico, rectè sentire & Platonè, & Arist. solumq; differre in verbis: Nà ambo nouerunt dextrum à sinistro in animalibus per naturam modo aliquo distingui: Nouerunt insuper, quòd, quamuis à natura habeant principium distinctionis; tamen per assuetudinem pars sinistra potest reddi aptior, & robustior ad motum, & operationes. hoc nedum dixit Plato, verùm etiam affirmauit Arist. 31. par. probl. 12. inquit: Pars dextra exercitatione assuescere, & in meliorem frugem euadere videtur; effici nanque vtrinq; dextri, per assuetudinem possumus. Colligo itaque eos hac de re non dissentire: nam Plato, vt ciuilis, respiciens ad utilitatem ciuitatis, & ad militum vsum; nos hortari voluit, & debuit; vt assuetudine redderemur ambidextri, ac pro facultate aptissimi ad custodiam, & salutè patrie. Insuper, non dixit absolutè, dextrum non distingui à sinistro: sed addit, ferè, inquit: Nà cum naturà ferè ad vtramq; partè æquè se habeat, ipsi per consuetudinem non rectè vtentes, differentià facimus, & c. Ita nanq; loquutus est, vt indicaret: quòd quauis per naturà adsit aliqua differentia, nos tamè per assuetudinè valemus sinistra red dere aptiorem: vt per artem sepe naturam corrigimus, & superamus: quod etiam nouit; & affirmauit Aristoteles.

STE.